

פָּרָק 1

דָּנִיָּאל

יָלַד גְּבוּהָ בַעַל שַׁעַר שָׁחַר חֶלֶק וְכוּבַע חֲדָשׁ צָעַד בֵּין אָבָא
לְאִמָּא שְׁלוֹ.

אָבָא שְׁלוֹ הֶחֱזִיק בַּעֲבוּרוֹ מְזוּזָה מִבְּרִיקָה, גְּדוּלָה, וְאִמָּא
שְׁלוֹ אֶחָזָה בְּיַד קְפוּצָה עוֹד שֶׁק נִפּוּחַ.

הַיָּדִים שֶׁל הַיָּלָד הָיוּ פְּנוּיּוֹת, וְהוּא נִצְמַד רָגַע לְאָבָא וְרָגַע
לְאִמָּא.

הָיוּ הַמּוֹן יָלָדִים בְּנִמְל, אָבֵל דָּנִיָּאל הִסְתַּכֵּל דּוֹקָא עַל
הַיָּלָד הַזֶּה.

הוּא לֹא שָׁם לֵב שְׁמִשְׁפָּחָה גְּדוּלָה עֶקֶפָה אוֹתוֹ, שֶׁהָרַב
אֲלֵיהוּ כָּבֵר נִדְחָף קְדִימָה, וְשֶׁהוּא כָּאֵן, לְבַד, עִם הַמְּזוּזָה
הַחוּמָה, עִם הַקָּרַע שְׁלָה בְּצַד יְמִין.

"הֶרֶב! הֶרֶב!" דְּנִיָּאל תָּפַס אֶת עֵצְמוֹ וְעָקַף אוֹתָם בְּזְרִיזוֹת,
הִשְׁתַּחֲל בִּינֵיהֶם. הָאֲצָבָעוֹת שְׁלוֹ, שֶׁהִחֲזִיקוּ בַּמַּזְוָדָה, הָיוּ
לְבָנוֹת מְאֹד, וְהַפְּנִים שְׁלוֹ - אֲדָמוֹת.

הֶרֶב אֲלֵיהוּ נָתַן לוֹ יָד וְהִבִּיט בְּעֵינָיו הַחוּמוֹת וְהַעֲמָקוֹת
לְיָמִין וּלְשִׁמְאֵל.

"הֶרֶבָה יְלָדִים", אָמַר הֶרֶב בְּדָאָגָה. "בּוֹא נֵלֶךְ מֵהָר. בּוֹא
נְדָאָג שְׁבָאָמֶת יִהְיֶה לָךְ מְקוֹם עַל הָאֲנִיָּה הַזֹּאת".

"אֲנַחְנוּ נֹסַע לְטוֹרְקִיָּה?" שָׁאַל דְּנִיָּאל מִתּוֹךְ הַרִיצָה, בֵּין
נְשִׁימָה קְצָרָה לְנְשִׁימָה הַקְּצָרָה הַבְּאָה.

טוֹרְקִיָּה הִיְתָה נִשְׁמַעַת לוֹ כְּמוֹ אֶרֶץ יַפֵּה מְאֹד. כְּזֹאת שֵׁישׁ
בָּה עֲצִים גְּבוּהִים, מְפָלִים. אוּלַי גַּם קוֹפִים.

"אִם יִרְצֶה הַקֵּל", הֶרֶב אֲלֵיהוּ לֹא הִיָּה רְגוּעַ בְּכֻלּוֹ. הַוִּירִדִים
בִּידֵים שְׁלוֹ פָּעֵמוּ. "תְּפָלִיגוּ בַיָּם הַפְּלָגָה קְצָרָה, מִשָּׁם תִּמְשִׁיכוּ
רְגְלֵיכֶם. סִיבּוּב מִיְתָר, אֲבָל מָה לַעֲשׂוֹת. לְצַעֵד כְּעַת בְּתוֹךְ
אֵירֶן-מִסְכָּן מְאֹד".

"וְאוּלַי אֲנִי בְּכָל זֹאת אֲשָׂאֵל אֶת אֲבֵא שְׁלִי מָה הוּא אוֹמֵר
עַל זֶה?" דְּנִיָּאל רָאָה שְׁלֵא רַק יְלָדִים בָּאוּ לְנַמֵּל. הָיוּ שָׁם גַּם
אֲבוֹת, וְאִמָּהוֹת. הָיוּ גַּם מְשֻׁפְּחוֹת מִמֶּשׁ. וְרַק אוֹתוֹ פָּגַשׁ הֶרֶב
אֲלֵיהוּ שְׁלִשׁוֹם בְּרַחוּב, אָמַר לוֹ לְבוֹא אֵלָיו הַבֵּיתָה, וְאַחַר כָּךְ
סִפֵּר לוֹ עַל הַנְּסִיעָה הַזֹּאת. רַק לוֹ אָמַר הֶרֶב שְׁבִימִים כְּאֵלוֹ,

כְּשֶׁסָכְנָה מִשְׁתוּלָּלָת, עֲדִיף לֹא לְחֹזֵר הַבֵּיתָהּ. רַק הוּא לֹא פָגַשׁ אֶת אָבָא וְלֹא אֶת אִמָּא לְפָנָי הַיְצִיָּאָה לְדַרְךָ.

”אֲנִי לֹא חוֹשֵׁב שְׂאֲבָא יְכוּל לְדַבֵּר עִכְשָׁו”, אָמַר הָרַב אֵלֵיהּוּ. “אָבֵל אָבָא סוֹמֵךְ עָלַי. וְהוּא יוֹדֵעַ שְׂאֲתָה מְפָלִיג. הוּא יוֹדֵעַ שְׂזָה מָה שְׂטוּב בְּשִׁבְלֶךָ עִכְשָׁו. שְׂהַנְסִיעָה הַזֹּאת תִּצְלֵל אוֹתְךָ בְּעִזְרַת ה’.”

דְּנִיָּאל עֲצַם עֵינָיִם לְרָגַע.

הוּא לֹא שָׁאַל מָה עִם אִמָּא.

אִמָּא לֹא רוֹאָהּ. הִיא עוֹנֶרֶת. וְתַמִּיד עֲדִיף שְׂלֹא לְצַעַר אוֹתָהּ. הוּא גַם לֹא שָׁאַל אֵיךְ בְּדִיוֹק אָבָא יוֹדֵעַ, וּמַתִּי הָרַב אֵלֵיהּוּ דְבַר אֲתוּ בְּכָלֵל.

הוּא הַבֵּין. הוּא הִרְגִישׁ שֶׂהוּא מִתְחִיל לְהַבִּין, וְשְׂאוּלֵי כְּדָא לֹא לְהַבִּין אֶת הַכֹּל עַד הַסּוֹף.

אוּלַי לֹא צָרִיךְ גַם לְהַבִּין מָה עוֹשִׂים הָאֲנָשִׁים שְׂעוֹמְדִים לְפָנָי הַמְדְרָגוֹת שְׂמוֹבִילוֹת לְאֲנִיָּה בְּעֵלֶת הַבְּטָן הַמְנַפְחָת, הָאֲנִיָּה שְׂמִתְנַדְנַדָּת לָהּ קָרוּב לְסַפּוֹן כְּמוֹ סַבְתָּא עַל הַפְּסָא הַנּוֹחַ שְׂלָהּ.

אוּלַי לֹא צָרִיךְ לְהַבִּין לְמָה הָאֲנָשִׁים הִלְלוּ שׁוֹלְחִים מִבְּט אַרְךְ לְרְשִׁימָה שְׂלָהֶם לְפָנָי שְׂהֵם מְאֻשְׂרִים לְעוֹד יֵלֵד לְהַכְנִס אֶל הָאֲנִיָּה.

"רק ילדים", הם אומרים למשל מול בחור, רזה וגבוה, שאבא שלו דוחף אותו קדימה.

"אולי בכל זאת?" מנסה האבא ההוא, מקמט מצח.

והאנשים, השערות שלהם משתוללות ברוח, הכובעים שלהם מתעופפים עוד רגע והופכים לסירות קטנות, מנענעים בראש שלהם ל-לא.

"אין סכוי", אומר זה השרירי, בעל החלצה המשבצת, "אין סכוי שהטורקים יאשרו לבוגרים להכנס לשטח שלהם בימים כאלו".

הוא אמר בימים כאלו, ודניאל ידע שבכל העולם משתוללת כעת מלחמה. במיחד באירופה. הוא שמע שבטורקיה קצת יותר רגוע.

"וילדים?" דניאל צועק. אבל אף אחד לא עונה לצעקה של סתם ילד.

"וילדים?" מישהי אחרת, אמא במטפחת סגלה, צועקת את השאלה שלו מאחוריו, "ילדים הם יכניסו, הטורקים?"

"אנחנו מקוים", האיש השני, הרציני יותר, עונה לה. "לא קבלנו אשור ברור מטורקיה. אבל אנחנו מקוים שבלחץ חזק זה יעבד. אנחנו מקוים שהם לא ישאירו קבוצה שלמה

עם ילדים באמצע העולם. ויש את הועד היהודי שפועל
בשבילכם”.

דניאל הסתובב. הוא בדק את האמא שדברה. היא החזיקה
ילד קטן, אולי בן שש, על הידים, ונסתה בכל הכוח להדחף
אתו קדימה.

ולא רק היא. כל האנשים שהיו שם בנמל נסו להדחף.

כל האמהות הבוכות וכל האבות בעלי העינים היוקדות,
כלם רק רצו לראות את הילדים שלהם ברשימה; כלם רצו
להיות בטוחים שגם הילדים שלהם מצטרפים לנסיעה
לטורקיה.

אולי לפני יומים אף אחד לא היה חולם על זה בכלל. אולי
לפני יומים כל אחד היה מעדיף להשאיר בבית.

אבל מאז חג השבועות, מאז שהערבים השתוללו ברחובות,
וצעקו, והניפו סכינים, ונכנסו לכל כד הרבה בתים, והרגו
הרבה מדי יהודים - כלם חושבים כבר אחרת. אפלו יוסף
הירקן דוחף שני ילדים קטנים, הם הנכדים שלו, והוא צועק:
”תרחמו עליהם! הם נשארו בלי אבא ואמא!”

דניאל מצא את עצמו נדחף. הוא פשוט קפל את המרפקים
שלו לשני הצדדים ודחף את כל מה שהיה שם בדרך. רזה
שכמוהו, הצליח להשתחל.